

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritropne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se bla govljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Gg. trgovcem in obrtnikom v deželi Kranjski.

Doposlane so se Vam izkaznice in glasovnice za volitev v »Trgovinsko in obrtno zbornico«.

Zdi se nam torej potrebno, opozoriti Vas na izredno važnost teh volitev. Že samo okoliščina, da je »Trgovinska in obrtna zbornica« zakonita braniteljica Vaših stanovskih koristi, spriduže dovolj jasno, da morate dobro premisliti, komu pri volitvah vanjo izkažete svoje zaupanje. Ne le voljo, temveč tudi sposobnost, zastopati Vas, morajo imeti Vaši izvoljenci.

Tembolj je tega treba v deželi naši, v kateri trgovina in obrt nikakor nista tako razviti, kakor bi glede na izredno nadarjenost prebivalstva in glede na prirodne zaklade dežele Kranjske biti zamogli. »Trgovinske in obrtne zbornice« čaka zatoj mnogo inicijativnega in izvrševalnega dela. Tovariši Vašega zaupanja imajo prvo prinesiti vanjo, drugo pa nadzorovati in pospeševati.

Čaka jih pa še druga naloga. Izvestni politični krogi prizadevajo si podjarmiti brezpogojno vso deželo. Na poti sta jim inteligentni trgovec in obrtnik. Zato so tema v narodno-gospodarskem oziru prevažnima stanovoma napovedali boj, ki se brezobzirno in skrajno nekrščansko bije sedaj že nekaj let. Tudi v tem boju mora »Trgovinska in obrtna zbornica« stati na strani trgovca in obrtnika kot njegova braniteljica in zaščitnica.

Naravno je, da bode »Trgovska in obrtna zbornica« tem svojim nalogam kos le tedaj, če izvolite vanjo prave može. Priporočamo Vam take. Večina njih Vam je znana po njihovem dosedanjem delovanju v prid trgovstva in obrtnosti; vsi pa so navdani najtrdnjše volje, izvrševati vestno svoje dolžnosti.

Izpolnite torej glasovnice v smislu pouka, ki jim je dodan in določite jih takoj podpisnemu izvrševalnemu odboru, ki jih odda potem dne

22. t. m.

volilni komisiji.

Kandidatje, katere Vam priporočamo, so: Trgovinski odsek: I. kategorija (veletrgovina): Ivan Hribar, ravnatelj banke »Slavije« v Ljubljani, Franc Kollmann, veletržec v Ljubljani; II. kategorija: Franc Hren, trgovec v Ljubljani, Ivan Mejač, javni družabnik tvrde »Gričar & Mejač« v Ljubljani, Viktor Rohrmann, trgovec v Ljubljani, Feliks Urbanc, trgovec v Ljubljani; III. kategorija: Anton Ditrich, trgovec v Postojni, Leopold Fürsager, trgovec v Radovljici, Ciril Pirc, trgovec v Kranju, Josip Medved, trgovec v Novem mestu. Obrtni odsek: I. kategorija: se ni nastavilo kandidatov, se prepričava volilec; II. kategorija: Franc Kraigher, krojač v Ljubljani, Josip Lenarčič, tovarnar na Vrhniku, Josip Maček, gostilničar v Ljubljani, Vinko Majdič, tovarnar v Kranju, Josip Petrič, tovarnar kartonaž v Ljubljani, Ivan Rakovec, tovarnar v Kranju, Ivan Schrey, pekovski mojster v Ljubljani, Filip Supančič, stavbenik v Ljubljani, Josip Vidmar, dežnikar v Ljubljani, Ivan Zamljen, čevljar v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 15. marca 1902. Za izvrševalni odbor narodno-napredne stranke:

dr. K. Bleiweis vitez Trsteniški.

Boj klerikalizmu.

II.

V nadaljevanju svojih izvajanj je rekel profesor dr. Wahrmond:

Absolutni vladar.

Težko je, katoliško-konservativno stranko bolje označiti, kakor je to storil katoliški bogoslovec Ehrhard, rekši: Časih se res kaže, da je cerkveni centralizem na potu, premeniti se v cerkveni absolutizem v najhujšem pomenu te besede.

Program te stranke je bil oznanjen v Briksenu in je najbolje izražen v besedah: »Papež je najvišji zakonodajalec na svetu, za nas sta njegova beseda in njegov migljaj toliko merodajnejša, ker smo se postavili pod njegovo vodstvo. On je najvišji sodnik, čegar sodbi se vsi pokorimo.«

Gospoda! V teh stvkih se **rimski škof** v letu 1902 predstavlja kot najvišji, po nobeni človeški avtoriteti omejeni vladar, kot **absolutni despot vsega sveta!**

Nikdar se nista duševna omejenost in slepi fanatizem povzpela do gorostasnejše laži, kakor je ta.

Ne bom se oziral na smešnost te trditve, ki izhaja iz dejstva, da živi na zemlji kakih 1500 milijonov ljudi, od teh je pa samo kakih 223 milijonov rimskih katoličanov in da tudi to število le malo pomeni, ker je prav velik del teh le po imenu katoliški.

Kmetškemu agitatorju se nevednost lahko odpusti. Tu pa se gre za demonstrativno preziranje vsega katoliškega sveta, za trditve, da »zunaj cerkve ni sveta«, za očitno priznanje tistega **verskega fanatizma, tiste strahovite nestrpnosti, ki jo je katoliška cerkev kot nesrečno dedščino židovske matere** ohranila ariškim narodom na zapadu, katerim sta bila prej fanatizem in nestrpnost popolnoma nepoznana.

Papež in cesar.

Ako bi ne imeli zgodovine, bi bilo oprostljivo, če bi kdo ne razumel smisla navedenega izreka. Toda dogodbe preteklosti nas uče, kakšen je pomen tega izreka. Ravno to je namreč pred 600 leti trdil papež Bonifacij VIII. v svoji bulli »Unam sanctam« iz l. 1302. S tega stališča se je posvetno cesarstvo degradiralo kot fevd, ki ga je papež podelil, cesar pa se je degradiral za papeževega hlapca.

S tega stališča je rimski škof kralje nastavljal in odstavljaj, napovedoval vojne in sklepal mir ter podarjal dežele in morja. S tega stališča je rimski škof posegal v domače življenje narodov, **delal prepir mej ženo in možem, puntal sinove proti očetu, tlačil s kruto roko vsako samostojno gibanje človeškega duha in divje obupanje zatiranega človeštva zadušil v krvi verskih bojev.** S tega stališča je papež celo posegal čez meje našega sveta, ukazoval zakonom narave, ukazoval, da se mora solnce premikati, ter preganjal z indeksom in z inkvizicijo vse, katere je pravo znanstveno raziskavanje privedlo do spoznavanj, ki niso popol-

noma soglašali z dogmami katoliške cerkve.

To vse so zgodovinske stvari, ki se morejo pravično soditi, samo če se upoštevajo vse tačasne razmere. Mej tem se je izvršila globoko segajoča prememba v mišljenju, ali ta prememba se je izvršila brez pomoči katoliške cerkve, da, celo proti nji in ne pomeni pravzaprav drugega nič, kakor osvobojenje zapadnega sveta od papeške vsemo-gočnosti. A koliko duševnega dela, koliko bojev, koliko žrtev je to veljalo, kako neizmerne nesreče so bile posledica, čez koliko grobov pogumnih, plemenitih neusmiljeno uničenih eksistenc je morala iti zgodovina notri do naših dni!

Šest stoletij je minolo, kar je bila izdana bulla »Unam sanctam«, a minola so samo za ostali svet, niso pa minola za konservativno-katoliško stranko. Iz tega se vidi, kaj je to katoličanstvo v resnici. Proglašen je bil z raznih strani zdaj kot princip napredovanja, zdaj kot princip nazadovanja, pa ni ne jedno ne drugo, nego je princip okamenelosti, princip absolutne nepremičnosti. Omikani svet bi to lahko mirno preziral, ako bi ta smer ne nastopala v naši deželi in v naši državi z najprejrednejšimi zahtevami.

Papež in Avstrija.

Nečem govoriti o tem, da hoče katolicizem veljati kot jedino izveličevalni, nego da hoče veljati tudi kot jedina zaslomba države in prestola in da denuncira vsako svobodno versko umevanje kot državi nevarno.

Ravno tista stranka, ki hoče državi vzeti vsako samostojnost, ki hoče vladarja po slavni zgodovinskih izgledih napraviti za orodje brez lastne volje v papeževih rokah in vse sodbe in odredbe državnih oblastev podvreči višjemu apelacijskemu tribunalu, ravno ta stranka hoče biti opora prestola in državo ohranjajoča.

In ta izvrstna misel o katoliški in avstrijski vzajemnosti! To znači: **zdrženje avstrijskih narodov pod papeško nadvlado.** Ali veste, kaj bi to pomenilo? Cesar se ljubljenu in občečislunemu cesarju ni posrečilo, to se mora posrečiti papežu! **Vsegamogočni papež je pravi gospodar Avstrije, cesar pa sme kot papežev uradnik še nadalje opravljati svojo službo.** Taka je katoliško-konservativna opora prestola. Ko bi ta misel ne bila prokleto pametna, bi se jo skoro imenovalo nad vse neumno.

Znano razločevanje med duhovskimi in posvetnimi zadevami ne utesnuje načela, da je papež najvišji gospodar sveta. Tudi ko bi se formalno priznalo, bi bilo tako priznanje brezpomembno, kajti cerkveno pravo ni nikdar jasno, razločno in zadostno določilo meje med duhovskimi in posvetnimi zadevami. Kaj je duhovska in kaj posvetna zadeva, to odloči končno veljavno izključno nezmotljivi papež-Primerjajte v to le syllabus Pija IX.

Cerkveno jerobstvo.

Kakor se vidi, zahteva konservativni katolicizem veliko od naivne vernosti države, še veliko več pa zahteva glede duševne svobode posameznikov. »Skrbi za želodec in za pomnoževanje človeštva, hodi pridno v cerkev in izvršuj

svoje delo, v vseh važnih zadevah, v vsem kaj in količkaj večjega pomena, pa se slepo in molče podvrži cerkveni gosposki« — »Njegov migljaj je za nas merodajen« — tako govore voditelji konservativnih katoličanov. Ali Vam je jasno, kaj se s tem od Vas zahteva?

Zahteva se, da se odpoveste vsaki duševni samostojnosti, svobodnemu znanstvenemu raziskovanju, in da pripoznate svojo do smrti trajajočo duševno nedoletnost.

Nekdaj in sedaj.

Ko je bila leta 1302. razglašena bulla »Unam sanctam«, je zavladalo po Francoskem splošno ogorčenje in kmalu potem je v vseučiliškem mestu Parizu udaril na dan plamen duševne revolucije. Poleti leta 1303. se je vršil velikanski protestni shod, na katerem se je zahtevalo, naj se skliče poseben koncil. Francoski kancelar in vodja Colonnou sta se papeža polastila in konec je bil, da je Klemen V. — drugi naslednik Bonifacijev — glede Francije preklical bistveni del bulle »Unam sanctam«.

To se je zgodilo pred 600 leti. In danes? Vseučilišče v Inomestu je molčalo, ko je urednik nekoga nazadnjaškega za kotnega lističa nastopil kot njega duševni nadzornik in se osmelil dajati profesorjem dobre svete. Vseučilišče je tudi molčalo na dan 600letne obnovitve bulle »Unam sanctam«... Vidi se, da napredujemo; kar ni bilo mogoče pred 600 leti v strogo katoliškem srednjem veku, to je postalo mogoče v 20. stoletju!

V Ljubljani, 17. marca.

Kralj Alfonz španski.

Danes čez dva meseca, 17. maja bo španski kralj Alfonz 16 let star ter postane samostojen vladar. Španija rabi prav sedaj zrelega, izkušenega in pametno energičnega vladarja, kajti položaj v kraljestvu je obupen. Ministrstvo Sagaste je palo in novega kraljica regentka še ni mogla sestaviti. Sagasta je bil zmerno protiklerikalni in centralističen. Pomnožiti in reformirati je moral vojsko, a pri tem zanemariti šolstvo. Zato ima danes sovražnike v klerikalnem in protiklerikalnem taboru. Sagasti je delal težave klerikalni poslanec papeža, Pidal, ki je onemogočil prenovljenje konkordata in — dvor, ki je vseskozi klerikalni. Kraljica regentinji so klerikalni prvaki glavni svetovalci. Zato so pa klerikalni vendarle karlistovski, proti sedanji dinastiji, liberalno misleči politiki pa simpatizujejo očitno z revolucionarji. Vendar je ostal Sagasta od 26. februarja 1901 na krmilu vlade. Delavsko gibanje je udušil s topovi in puškami ter štrajke zatrl brezobzirno. Državni dolg je povzročil demisijo finan. ministra Urzuiza, tej demisiji pa se je pridružil ostalo ministrstvo. Sagasta je vrhu tega še bolan. V Španiji delajo nemire Karlisti in liberalci, narod se dviga za šolo in proti duhovščini, vlada je brez zaslombe, kraljiček Alfonz pa pride na prestol. Žalostne razmere so sedaj radi bede in revolucionarcev v Španiji. Treba bi bilo samostojnomislečega in energično delavnega, izkušnega moža — 16letni fantek Alfonz pa ni eno in drugo. Španija je v hudi krizi!

Vojna v Južni Afriki.

Iz Haaga poročajo, da so bile kolone polkovnika Kekevicha že 4. t. m. napa-

Foulard-svila po 60 kr.

do 3 gl. 65 kr. meter za bluze in obleke, ter Henneberg-svila v črni, beli ali pisani barvi od 60 kr. do 14 gl. 65 kr. meter. Vsakomur franco in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopolnjevo takoj. Dvojna poštnina v Švico.

G. Henneberg, Seiden-Fabrikant Zürich. (ausl. k. u. k. Hof.)

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 84. Dr. pr. 1183.

V torek, dne 18. marca 1902.

Gostovanje g. baritonista hrv. opere v Zagrebu Bogdana pl. Vulakovića.

Prvič v sezoni:

Nikola Šubić-Zrinjski.

Glasbena tragedija v 3 dejanjih (8 slikah). Po drami T. Koernerja napisal Hugo Badalić, uglašil Iv. pl. Zajc. Režiser A. Verovšek. Kapelnik Bog. Tomáš.

Uspojena se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7¹⁵ uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

Priljubljen se drama: „Rdeči talar“

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 508-2 m. Srednji srčni tlak 786-0 mm.

Marca	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempera-tura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
15.	9. zvečer	738.3	4.4	sl. sever	oblačno	
16.	7. zjutraj 2. popol.	735.1 734.8	3.1 5.1	sl. jug sl. jvzh.	dež oblačno	3.4 mm.
17.	9. zvečer 7. zjutraj 2. popol.	734.6 734.5 734.6	2.5 0.2 8.7	brezvetr. sl. savh. sl. jsehod	oblačno megla del. oblak.	0.9 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 2.9° in 3.6°, normale: 3.5° in 3.7°.

Dunajska borza

dne 17. marca 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.60
Skupni državni dolg v srebru	101.35
Avstrijska zlata renta	120.85
Avstrijska krona renta 4%	99.30
Ogrska zlata renta 4%	119.90
Ogrska krona renta 4%	97.55
Avstro-ogrski bančne delnice	1628.—
Kreditne delnice	692.25
London vista	240.07 ¹ / ₂
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.32 ¹ / ₂
20 mark	23.46
20 frankov	19.11
Italijanski bankovci	93.50
C. kr. cekini	11.33

Išče se v najem

ključarska delavnica.

Sprejmeta se tudi (648-1)

dva učenca.

Naslov v upravnistvu »Slov. Naroda.«

Občinskega tajnika

sprejme občina Vrhnika z letno plačo 1.500 K. Prosilci, prosti vojaške službe in zmožni slovenskega in nemškega jezika, naj vložijo svoje prošnje **do 27. marca t. l.** pri županstvu na Vrhniki.

Prednost imajo tisti, ki zamorejo položiti kavicijo vsaj 600 kron in vpokojeni c. kr. uslužbenci. (649-1)

Županstvo na Vrhniki,

dne 17. marca 1902.

Gabrijel Jelovšek,
župan.

Novo urejena

prva hrvatska tovarna žaluzij, rolet, lesenih in železnih zatvornic (žaluzij) in kartonažev

G. Skrbić

Ilica 40 Zagreb Ilica 40

ustanovljena 1889

priljubljen svoje na glasu solidne, točne in cenene

domače proizvode

odlikovane z največjimi odlikovanji. (288-4)

Moderni stroji! Brez konkurence!

Čeniki gratis in franko.

Popravila točno in ceneno.

Mlad trgovski pomočnik

vešč manufakturne, železninske in špecerijske stroke želi službo premeniti v kako večjo trgovino.

Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Narodca.« (645-2)

Prodajalka.

Spretna, urna prodajalka sprejme se takoj v neki tukajšnji manufakturni trgovini. — Ponudbe pod N. 100 na upravnistvo »Slov. Narodca.« (611-3)

Spreten razvažalec

piva, izvežban v zaračunanju, ki more dati varščino, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se takoj sprejme za neko skladišče piva na Kranjskem. (610-2)

Ponudbe na:

„Pivovarna Farrach“

pošta Zellweg na Zgornjem Štajerskem.

Zastonj

se pošlje vsakemu odjemalcu blago na izbero.

Ravnokar je izšla:

jako bogata zbirka vzorcev

čudakrasnih najmodernejših damskih paletotov, jopic, ovratnikov itd.

v angleškem skladišču oblek

Ljubljana, vogal sv. Petra in Resljeve ceste št. 3.

Gospoška obleka, prevlečniki, športne suknje in haveloki v vseh modnih barvah, vse za čuda nizke cene. — Naročila po meri se izvršujejo fino, točno in ceno. (628-2)

Največja izbira! Najlepše blago! Najnižje cene!

Za mnogobrojni obisk prosi z velespoštovanjem Oroslav Bernatovič.

Pomladanske novosti

konfekciji

za dame, gospode in otroke

priporočata v velikanski izbiri

Gričar & Mejač

Ljubljana

v Prešernovih ulicah št. 9.

Nizke cene, točna in solidna postrežba.

(557-3)

Dva trgovska učenca

poštenih starišev, z dobrimi šolskimi spričevali, se sprejmeta v dobre trgovske hiše, eden v Ljubljani, drugi na deželi.

Ponudbe sprejme upravnistvo »Slov. Naroda.« (415-26)

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž, Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Beifing v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Beifing v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Koperje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Solnograda, Linc, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 15 m dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Prago, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejevic, Solnograda, Linc, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Koperje. Osonni vlaki: Ob 6. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 6. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m dopoldne ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Anton Schuster

Ljubljana, Špitalske ulice
dobavitelj uslužbencev c. kr. priv. južne
železnice

priporoča

za najnižje kupne cene

prav veliko izbero

najmodernejših
damskih in dekliških

jopic, ovratnikov,
dežnih plaščev, jako
lepih bluz, deških
oblek.

Dalje priporoča

največjo izbero najnovej-
šega blaga za damske
obleke, angleško, franco-
sko in domače modno
blago za gospode,

kakor tudi najbolje sortirano
zalogo (603-2)

platnenega
blaga i. t. d.

Uzorci na zahtevanje franko.